

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับประเทศ มีการพัฒนาที่รวดเร็ว แต่หากการพัฒนาดังกล่าวขาดการบริหารจัดการที่ดี และเหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อหลายประการ สิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างยิ่งคือ สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ อันเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเกิดการเสื่อมโทรมแล้ว การแก้ไขฟื้นฟูให้คงสภาพเหมือนเดิมต้องใช้ทุน ความร่วมมือและระยะเวลาที่ยาวนาน

ในปัจจุบันทรัพยากรการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถูกใช้ไปโดยไม่มีแผนการบริหารจัดการที่ดี ทำให้ทรัพยากรมีสภาพเสื่อมโทรม ดังนั้น การป้องกันทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้เสื่อมโทรมจากการท่องเที่ยวจะต้องทำให้การท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างมีขอบเขตอยู่ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ สร้างงาน ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น และในขณะเดียวกันช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น พื้นฐานสำคัญของการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก คือทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นมรดกที่มีค่าของประเทศ โดยเฉพาะมรดกทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา หาดทราย น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่า ตลอดจนภูมิประเทศที่สวยงาม เป็นต้น นักวิชาการด้านต่าง ๆ จึงร่วมกันคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม โดยขนาดการเปลี่ยนแปลงจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จำกัด อัตราเร่งในการพัฒนาการท่องเที่ยว ความเปราะบางของพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวเองมีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ เช่น พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม การขาดความรู้ความเข้าใจ การขาดระเบียบวินัย การขาดจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาแก่ทรัพยากรได้

การพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมาอันก่อให้เกิดลักษณะของการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งนั่นคือ การท่องเที่ยวแบบกระแสหลัก (Conventional Tourism) ซึ่งประเทศไทยได้นำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะเพิ่มตามจำนวนนักท่องเที่ยวโดยมิได้คำนึงหรือใส่ใจต่อผลกระทบที่จะเกิดตามมาในระยะยาว นอกเหนือจากนั้น ก็ยังส่งผลให้ภาพพจน์ของการท่องเที่ยวภายในประเทศลดถอยลง (บุญเลิศ จิต

ตั้งวัฒนา, 2542) อย่างไรก็ตาม กระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ถูกกล่าวถึงในระดับโลก ได้รับความสนใจอย่างมากและมีผลผลักดันให้รัฐบาลไทย ได้หันมาพิจารณาถึงทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับการประชุมสุดยอดด้านสิ่งแวดล้อมโลก (Earth Summit) ที่จัดขึ้น ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2535 ที่มุ่งเน้นความสนใจเรื่องการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม การประชุมก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการ กล่าวคือ 1) กระแสความต้องการของชาวโลกที่อยากให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวที่อยากให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ประการสุดท้าย ได้แก่ กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่อยากให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว จากกระแสหลักทั้ง 3 นี้ ก่อให้เกิดการประยุกต์รูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นมาหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดก็คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวความคิดพื้นฐานสำคัญอยู่ 4 ประการคือ การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าเสนอการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากมีการจัดการที่ดีจะสามารถลดผลกระทบที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวได้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

โดยประเทศไทย ได้มีการนำแนวคิดนี้มาเสนอในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติซึ่งเป็นแผนแรกของประเทศไทยในปี พ.ศ.2519 ซึ่งสิ่งที่กล่าวถึงไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับนี้ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวทั้งระบบ โดยพิจารณาทางด้านเศรษฐศาสตร์เป็นสำคัญ

ปัจจุบัน รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นแลกเปลี่ยนในส่วนขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนของประเทศไทย โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบหลักก็คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีความพยายามร่างนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นรองรับกระแสเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของประเทศ จากนโยบายดังกล่าวส่งผลให้

ธุรกิจท่องเที่ยวที่เรียกตัวเองว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” เกิดขึ้นมาไม่น้อยภายในประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยว การประสานงาน และประมวลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความชัดเจนร่วมกันยังมีอยู่น้อย ความสับสนเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำมาใช้ในทางปฏิบัติตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลสอดคล้องกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว ก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องมีการพิจารณาต่อไป

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา , จังหวัดชลบุรี , จังหวัดระยอง , จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัด อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยที่องค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ดังกล่าว (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา : วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2535) นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่คุ้มครองที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศ และเป็นพื้นที่แห่งเดียวที่สามารถพบสภาพป่าในบริเวณที่ต่ำกว่า 200 เมตร ปรากฏเป็นสังคมแห่งชีวิต (Biotic Community) ซึ่งเป็นป่าลุ่มต่ำผืนใหญ่ใกล้กรุงเทพฯ ที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน จัดเป็นมรดกล้ำค่าทางธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ นอกจากนี้ยังเป็นพิพิธภัณฑสถานทางธรรมชาติทางด้านกายภาพและชีวภาพ เป็นห้องค้นคว้าและปฏิบัติการสำหรับนักเรียน นิสิต ประชาชน และนักวิชาการที่สนใจแสวงหาความรู้

จากการที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และความสมบูรณ์ทางธรรมชาติซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และอยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน โดยการศึกษาพิจารณาจากบริบทปัจจุบันของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ให้สามารถรักษาเอกลักษณ์ และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปอย่างยั่งยืน และครบวงจรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน
3. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งที่เป็นส่วนราชการ ภาคเอกชน รวมทั้งนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยว ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรในการวิจัย

ด้านพื้นที่

พื้นที่เป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก โดยครอบคลุมอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	อยู่ในท้องที่อำเภอท่าตะเกียบ , อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอรังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
ทิศใต้	อยู่ในท้องที่กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และอำเภอแก่งหางแมวจังหวัดจันทบุรี ทางตอนใต้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาวและอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง
ทิศตะวันออก	อยู่ในท้องที่อำเภอรังน้ำเย็นและกิ่งอำเภอรังสมบูรณ จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	อยู่ในท้องที่อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

ด้านประชากร

ประกอบไปด้วยกลุ่มประชากรตัวอย่าง 2 ส่วนในการศึกษา ดังนี้

ประชากรในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ประชากรในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐบาล และภาคเอกชน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ให้เกิดความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาครอบคลุม ดังนี้

2.1 บริบทปัจจุบันของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

2.2 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านพื้นที่ ด้านบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ รวมทั้งด้านการมีส่วนร่วม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , 2540)

2.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

2.4 วิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

3. ขอบเขตด้านเวลาในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย ดังนี้

เดือน / ปี	กิจกรรม
พฤษภาคม พ.ศ. 2553	ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมด
มิถุนายน พ.ศ. 2553	สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เตรียมงานภาคสนาม
กรกฎาคม – เดือนกันยายน พ.ศ. 2553	ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามนำข้อมูลมาลงรหัส และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
ตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2553	วิเคราะห์ข้อมูล
มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2554	สรุปผลเขียนรายงานการวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพการบริหารจัดการ หมายถึง ชีตความสามารถหรือความพร้อมในการบริหารจัดการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ชีตความสามารถหรือความพร้อมในการบริหาร หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านพื้นที่ ด้านบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เดินทางมาเยือนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ทางด้านการท่องเที่ยว ยกเว้นเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนทุกฝ่าย ทั้งที่เป็นส่วนราชการ ภาคเอกชน รวมทั้งนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการ

การบริหารจัดการ หมายถึง การทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายโดยผ่านกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การดำเนินการ การตรวจสอบ และการควบคุมงาน

บริบทของสภาพเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ชุมชน และประชาชนที่อยู่โดยรอบหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสร้างควมพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว หมายถึง การให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การสร้างความรู้สึที่เป็นมิตร พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ และเป็นเจ้าบ้านที่ดี สามารถให้ความรู้ ความเพลิดเพลินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และกิจกรรมเป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล หมายถึง พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งบ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจ การเดินทาง และความพึงพอใจ

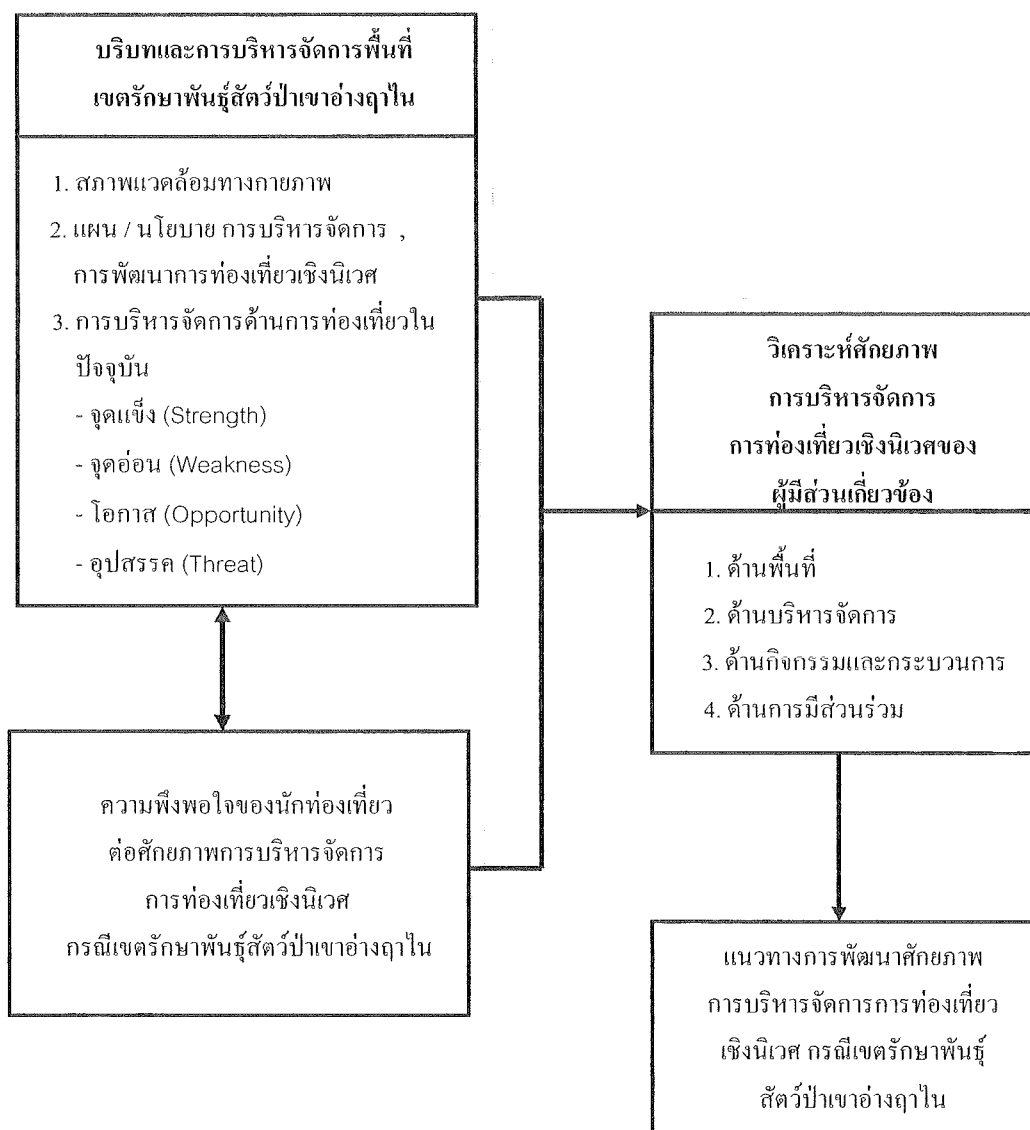
บริบท หมายถึง สิ่งประกอบหรือองค์ประกอบแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

กิจกรรมและการให้บริการ หมายถึง การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยบริษัท , การท่องเที่ยวโดยอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ และชุมชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป ในการเข้าร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ข้อจำกัดของงบประมาณ บุคลากร และความร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพปัญหาความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ของการบริหารจัดการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

ที่มา : ดัดแปลงจาก Dr.Ralph Buckley, 1995

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน
2. สามารถนำจุดเด่นของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ไปทำการตลาดประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
4. เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาควบคุมการขยายตัวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
5. สามารถนำข้อมูลมาพิจารณาวางแนวทางในการรักษาเอกลักษณ์ และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ให้นานที่สุด